

Հ
Դիւան
Արեւիկ
Ալեքսանդր
Իսկիւրէ — Ստեփան

ԳԱՂՏՆԻՔ

ԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՄ

ԱՐԻԻՆԱԼԻՑ ՎԻՀԵՐՈՒ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՅԿՈՒՆԻ

1724

ԿՂԵ
809

Կ. ՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ

— 1864 —

9-173.11.11

9-173.11.11

11

9-173.11.11

9-173.11.11

9-173.11.11

9-173.11.11

ՅԱՌԱՋԱՐԱՆ

Ինչպէս որ դերձակն իւր վերայ նոր հանդերձ ունենալու փափար՝ եւ ժամագործը սեպհական ժամացոյց չունի, նոյնպէս ալ բարոյականութիւն ծախողները ընդհանրապէս անբարոյական անծիւնքներ են:

Ամեն դարերու եւ ամեն ազգաց մէջ կղերականութիւնը միշտ ամբաստանուած է, եւ մեր հայրերը՝ աշխարհիս այս մասին ունեցած փորձառութեան հաւատարմով, «աշխարհս կրօնաւորներէն պիտի փլչի», ըսուած խօսքը ընդունած եւ մեզ հաղորդած են:

Թողլով մէկդի հին աշխարհաց կղերականութեան վառ-թարուծիւնը, բուրմերուն ու քրմութիւններուն խաբէութիւններն ու պղծութիւնները, նոյն իսկ Աստուծոյ հին եկեղեցիին մէջ բազմող կղերականութիւնը այն աստիճան անբարոյականութեան հասած էր որ «իժի ծնունդը», անուանեց զանոնք մեծ ճշմարտախօսն Քրիստոս:

Դալով աշխարհիս արդի կղերականութեան, սիրտ ունեցող մը արդարեւ կ'ապշի կը մնայ ու չկրնար որոշապէս մը-տածել թէ ի՞նչ վախճան պիտի ունենայ նորա բռնած ըն-ծացքը:

Մէկդի առնելով կրօնական ուրիշ կազմութիւնները, եւր աչք մը դարձնեմք Քրիստոնեայ կղերականութեանց վերայ, զգուանք, յուսահատութիւն եւ կատաղութիւն կը լեցուի կուրծքերնուս մէջ. վասն զի այս խումբերը չէ թէ միայն Աւետարանի հոգւոյն հակառակ մէկզմէկ կ'ասեն ու կը բանադրեն, այլ նոյն իսկ իրենց հետեւող ժողովրդեան

բարոյական յառաջադիմութեան թշնամի են. միանգամայն այն աստիճանի հասած է ասոնց փառասիրութիւնը, շահասիրութիւնը եւ բղջխսիրութիւնը, որ մարդ կ'ապշի կը մնայ ու չկրնար որոշել թէ որո՞ւ հետեւի, Քրիստոսի՞ թէ ոչ կրօնաւորաց, սրբո՞ց թէ ոչ սասանաներուն:

Յառաջաբանս կարճ կ'ընեմ, վասն զի իմ հոգիս աշխատութեանս ամբողջ ընթացքը պիտի յայնէ, միայն թէ սա չափաւ ըսել հարկ է թէ ես այս աշխատութեան ձեռք չպիտի զարնէի՝ եթէ ամենէն աւելի դժոշակիր չլինէի Քրիստոսի եւ մեր Հայաստանեայց Լուսաւորչական սուրբ Եկեղեցիին, որոնք ափսո՛ս այսօր այնպիսի պաշտպաններու եւ պաշտօնեայններու ձեռք մնացած են՝ որ փառքէ աւելի նախաքինը կը բերեն Քրիստոնէութեան, եւ կը հաստատեն թէ՛ դեռ աշխարհս Քրիստոնէութիւնն ընդունած չէ:

Գ Ա Ղ Տ Ն Ի Ք

ԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՄ

ԱՐԻԻՆԱԼԻՑ ՎԻՋԵՐՈՒ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԸ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՉԱԿԱՒՈՐ բող մը՝ որ իւր կենաց ամենաթանկագին մասն ալ ձեռքէ հանած էր, վերջապէս որոշեց անարդութենէ ազատիլ. ուստի այս խորհրդով գնաց իւր քահանան գտնելու. բարի ու Աստուածասէր քահանան՝ արդարեւ կորուսեալ կընական մը այսպիսի մէկ անօրինակ զղջումը տեսնելով, իւր կարողութեան ներածին չափ հարկ եղած խորատներն ու յորդորները տուաւ նորա՝ եւ միանգամայն համոզեց զայն, որ Ա. Հաղորդութիւնը առնելէն վերջը ուխտագնացութիւն մըն ալ ընէ:

Կիւնը՝ սրտի կատարեալ անկեղծութեամբ եւ արտասուելից աշուճներով քահանայէն զատուելով, ընդունած պատուիրանաց համեմատ առանց մէկու մը ընկերակցութեանը ուխտի գնաց այն վանքերէն մէկը՝ որ մեծ անուն ունէր իրեն դիմողներուն խընդիրները կատարելու մասին:

Այս կիւնը որքան որ իւր կենաց գարունը անցուցած էր, սակայն գեղեցկութիւնը դեռ կը պահէր. կովկասեան արտեւանունքներով չըջապատեալ խոշոր ու սեւաւ աշուճները հրապուրիչ ազդե-

ցութեամբ՝ բարձր ու ճերմակ ճակատը սահմանող աղեղնաձեւ յօնքերուն տակ կը փալիլէին . առատ եւ փափուկ մազերը՝ նորա բարեձեւ գլխուն երկու կողմերէն վար թուլ թողուած , շքեղութիւն կ'ընծայէին նորա հաւկթաձեւ դէմքին , ճերմակ ու լեցուն այտերուն՝ որ փոքրիկ բարակ շրթունքներով , ձիւնի նման ճերմակ եւ մարդարտի սէս կանոնաւոր շարք ունեցող ակօսներով ճոխացեալ բերնի մը երկու կողմերը բարձրացած էին :

Մարդկային ընկերականութեան մէջ ամենէն զարմանալի եւ ամենէն ցաւալի բանը , գեղեցիկ կանանց շատերուն բողբոթեան զիջանելին է . այս անկրօնի չարիքը ինչ պատճառներով ալ թէ յառաջ դայ , տակաւին ես համոզուած եմ որ ամեն ուրիշ պատճառներէ աւելի կղերականութեան պարտազանցութիւնն ու ապօրինաւորութիւնն է . վասն զի թէեւ իմաստասիրաբար կանանց շատերուն բողբոթելը գտնուած ընկերութիւններուն անկանոնութիւններէն կամ ամուսնական պահանջմանց եւ իրաւանց պակասաւորութիւնէն կ'արդատաւորի , բայց եւ այնպէս քանի որ բարոյականութեան եւ օրինաւորութեան դասախօսները չեն աշխատիր որ այս ընկերական օրէնքները կարգադրեն եւ կանոնաւորեն , հարկաւ իրենք կը մնան մինակ պատասխանատու եւ պատճառ ամեն այս տեսակ աղետից , որ այսօր մարդկային ընկերականութիւնը փճացնելու եւ վատթարացնելու աստիճանին հասած են :

Մեր պատմութեան Հերօսուհին այնպիսի երկտապարդի մը պատճառաւ բողբոթէր , որ զինքը խաբելէն , պղծելէն եւ վատահամբաւելէն վերջը մայրաքաղաքէս հեռացեր ու ալ ետ չէր դարձած . . .

Խեղճ ու դեռահաս աղջիկը իւր ծնողաց եւ անգամ
կանացը անկրթութենէն պատժուելով, եւ կրած
կշտամբանացը չկրնալով դիմանալ, առաջին անգամ
ինքզինքը մայրապետի մը կը յանձնէ, այնպիսի մայ-
րապետի մը որ մի անգամ երեք օր եւ երեք գիշեր
իւր սենեակէն դուրս չելլելէն վերջը՝ անուն հանած
էր թէ՛ ինքը մեռնելով դժոխքն ու արքայութիւն
տարուած է, որպէս զի անկից վերջը՝ տունէ տուն
պտըտելով, ամեն ընտանեաց մէջ քարոզութիւններ
ընէ եւ գեղեցիկ կիները մեղքէ զգուշացնէ. ըստ
որում կանանց՝ գեղեցիկները դժոխք կ'երթան եղբր։

Մայրապետը թէեւ առջի բերան ամենայն պար-
կեշտութեամբ կը վարուէր իրեն ապաստանած աղջ-
կան հետ, սակայն ձմեռ գիշեր մը իւր սաղմոսեր-
գութիւնները, աղօթքներն ու շարականները ըսե-
լէն եւ յիսուն անգամէն աւելի իւր երկար ու խաչա-
զարդ համրիչ դարձրնելէն վերջը, սկսեալ տխուր
հառաչանք մը արձակել ու լալ. պարզ ու անմեղ
աղջիկը այս արտաքոյ կարգի ողբը տեսնելով չկը-
ցաւ անտարբեր մնալ, եւ իւր պաշտպանին տըրտ-
մութեան պատճառը չհարցնել. մայրապետին ալ
ուղածը այս էր. վասն զի երբ իւր հոգեզաւակը բա-
զուկները բանալով կը գրկէր զինքը ու աղերսանօք
կ'աղաչէր որ սրտին կսկիծը յայտնէ, ինքն աւելի
կը բարձրացնէր իւր լացը եւ անանկ կը ցուցնէր
թէ կը նուաղի. աղջիկը տեսնելով որ իւր խեղճ
պաշտպանը նստելու կարողութիւն չունի, զանի
վերցնելով անկողնոյ մը մէջ պառկեցուց եւ ինքն
ալ քովը նստաւ արտասուալից։

Մայրապետը կամաց կամաց հառաչանքներն ու
ողբերը դադարեցնելով գոցեց աչուքները եւ կէս ժամի

չափ խորունկ նիրհման մէջ ընկղմած ցուցուց ինքզինքը՝ յետոյ հանդարտութեամբ մը աչքերը բանալով, աղաչեց աղջկան որ գիշերը քովը պառկի. աղջիկը սիրով ընդունեց նորա առաջարկութիւնը, մէկէն մտաւ վերմակին տակ եւ պառկեցան, Մայրապետը հինգ վայրկեանի չափ լռիկ կենալէն վերջը հարցուց աղջկանը թէ արթնն է:

— Այո՛ սիրելի մայրս, ըսաւ աղջիկն ուրախանալով, եւ ինչպէս կրնամ քնանալ քանի որ սիրտս սաստիկ անհանգիստ է ձեր այս գիշերուան կրած տրամութեանը համար:

«Սիրտդ սիրեմ դաւակ, ըսաւ մայրապետը, աղջիկը բազուկներուն մէջ առնելով. ըսէ՛ ինձի վախցար...»

— Այո՛ շատ վախցայ որ բան մը չլինիս, պատասխանեց աղջիկը անուշութեամբ:

«Կը ցաւիմ որ առաջուց պատմած չէի քեզ թէ երբեմն հրեշտակ մը կ'ուգայ ու զիս կը ծեծէ. եթէ պատմած լինէի, չէիր վախնար անշուշտ», ըսաւ մայրապետը:

— Հրեշտակ մը քեզ կը ծեծէ, ըսաւ աղջիկը դողդղալով, բայց ինչո՞ւ, ինչ կ'ուզէ քեզմէ:

«Ա՛հ աղջիկս, ինչպէս յայտնեմ քեզի պատճառը, իսկ թէ որ քեզ չյայտնեմ, որո՞ւ պատմեմ ո՞վ զիս կը սիրէ քեզի չափ». կրկնեց մայրապետը աղջիկը կուրծքին մէջ սեղմելով:

— Ըսէ՛ ինձ ուրեմն սիրելի մայրս, ըսէ՛ ինձ, աւելցուց աղջիկը որոշաբար, դուցէ՛ կրնամ կարեկից լինել քեզ:

«Ա՛հ, լոկ կարեկցութիւնը ինչ օգուտ կրնայ առնենալ, քանի որ հրաման տրուած է ինձ այնպի-

սի առաքինութիւն մը կատարելու՝ որ իմ կարողութենէս վեր է. օգնական մը պարտիմ ունենալ», ըսաւ մայրապետը:

— Օգնական ես, գոչեց պարզամիտ աղջիկը, յայտնէ ինձ դադանիքդ:

«Մտիկ ըրէ ուրեմն աղջիկս, ըսաւ մայրապետը նստելով, ես թէեւ չեմ պարտաւորեր քեզ որ խոստանաւ ինձ, սակայն դադանիքս լսելէդ յետոյ քեզ կը մնայ որոշումն ընել. անփորձ երիտասարդ մը որ կրօնասէր ծնողաց խիստ հակողութեամբը մեծցած էր, դեռ աշխարհիս փորձութեանց տեղեկութիւն չունենալուն՝ վարդապետական պաշտօն մը առաւ վրան. խեղճը որ հիմայ մեծցած է՝ գիշեր ցորեկ կը տանջուի, վասն զի բնութեամբ արիւնոտ լինելուն իւր ցանկական կիրքը սաստիկ է. բայց որովհետեւ ուխտ ըրած է չամուսնանալ, հետեւաբար մէկ կողմանէ ըրած ուխտը եւ միւս կողմանէ իւր բնութեան պահանջումը զինքը չէ թէ միայն ապերջանիկ ըրած են, այլ նաեւ իւր կատարելիք սրբազան եւ Աստուածային արարողութիւններուն եւ պարտաւորութիւններուն ալ խոչընդոտ կը լինին. այս վարդապետը, աղջիկս, չատ անգամ կը տեսնէր զիս եւ դարման մը կը պահանջէր. իսկ ես ալ առաքինութեան վերայ տեղեկութիւն չունենալուս համար կը յանդիմանէի զինքը. օր մըն ալ դարձեալ երբ իմ խորհուրդս հարցուց, անանկ ծանր կշտամբանք մը բրի իրեն դէմ՝ որ խեղճը ձիւր ծուռ հեռացաւ ինձմէ. նոյն գիշերը երբ սովորութեանս համեմատ կ'աղօթէի, ահաւասիկ ձեռքը հրեղէն թուր մը առած հրեշտակ մը ներկայանալով ինձ, ակըսաւ սաստիկ ձեծել զիս, եւ երբ ասպաշխարհլու

համար մեղքս հարցուցի, ըսաւ ինձ թէ « թէ որ դու ուխտեալ ես կոյս մնալու, չէիր կրնար այնպիսի առաքինի կին մը գտնել որ չամուսնանալու ուխտ ըրած խեղճ վարդապետի մը սիրտինք տար » . այս խօսքերը ընելէն վերջը հրամայեց ինձ հրեշտակը որ անմիջապէս ձեռքէս եկածն ընեմ վարդապետին . հիմայ աղջիկս հաւատան ինձ որ այս գիշեր նոյն հրեշտակը դարձեալ զիս ծեծելով կը հրամայէր որ քեզ ընտրեմ այն վարդապետին համար . ալ դուն գիտես, խորհէ այս գիշեր եւ առաւօտուն ինձ յայտնէ քու կամքդ » :

Արօնական պահանջմանց եւ ճշմարիտ բարոյականութեան օրէնքներուն բոլորովին անտեղեակ խեղճ աղջիկը, որ մայրապետին պատմութեանը կատարեալ հաւատք ընծայած էր, անմիջապէս ամենայն երկիւղածութեամբ պատասխանեց :

— Սիրելի մայրս, կամք Տեառն օրհնեալ եղիցի . ես ամեն բանի պատրաստ եմ, միայն թէ քու կամքիդ համաձայն լինի :

« Օրհնեալ աղջիկս, գոչեց մայրապետը գրկելով եւ համբուրելով աղջիկը, ուրեմն հանգչէ հիմայ, մնացեալը ես կը խորհիմ » : Արդարեւ խորհեցաւ ալ գործադրեց ալ, վարդապետի կերպարանք ունեցող լկտի սրիկայի մը կրիցը զոհելով իրեն ապաստանողը . եւ կամաց կամաց մէկ վարդապետը երկուք, երկուքը երեք եւայլն ըրաւ . մինչեւ որ աղջկան սիրտը աչքին չափ բացուելով, նա ալ իր կողմանէ կարօտելոց օգնութեան գիմելու առաքինութիւնը ձեռք առաւ . եւ այս առաքինութիւնը աւելի ազատութեամբ 'ի գործ դնելու համար Բէրայի Եէնի Շէհիր ըսուած թաղը տուն մը վարձեց, ուր տասը

տարիի չափ բողոքեան ամենազարչելի տղմին մէջ լողալով, քանի մը երկիւղալից պատճառներով որոշումն ըրաւ իւր անարդուութենէն ազատելու, ինչպէս որ պատմութեանս սկիզբը տեսան ընթերցողք:

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՎԱՆԱԿԱՆ ՆԵՆՆԵՐԸ

Կէս օրը երկու ժամ անցեր էր, վանականներուն ամենքն ալ քնացեր էին եւ խոր լուծիւն մը կը տիրապետէր վանքին մէջ, երբ պահապան մը ոտքերուն մատերուն վերայ կոխելով այն երկայն սըրահներէն մէկուն մէջէն կ'անցնէր՝ որոյ երկու կողմը միաբաններուն սենեակները կը գտնուին: Սրահին մէկ անկիւնը դուռած մեծ եւ հին ժամացոյց մը երկու զարկաւ, երբ պահապանը սենեակի մը դուռը բանալով կամաց մը ներս մտաւ, եւ սօփայի մը վերայ խոռկացող միջնադասակ, թուխ եւ քառասուն տարեկան վարդապետի մը մօտենալով՝ արթնցուց զայն եւ իմացուց որ ուխտաւոր մը եկած է:

« Ո՞վ է » հարցուց վարդապետը աչուրները կէս մը բանալով:

— Կին մը, պատասխանեց պահապանը:

« Կին մը . . . ինտոր է ծո՛ր ըռնտիկ է » մրմռաց միաբանը, մինչդեռ պահապանը քթին տակէն խընդալով « գէշ չէ » պատասխանը տուաւ:

Վարդապետը ոտքի ելաւ, ինքզինքը շտկեց եւ դուրս ելլելով եկեղեցի իջաւ, ուր պատկերի մը առջեւ ծնկան վերայ ինկած, գլուխէն մինչեւ ոտքը

սեաւ շալ մը թողած կին մը արտասուելով կ'աղօթէր, որուն վարդապետը աչքին ծայրովը նայելով ներս մտաւ ու սկըսաւ քթին տակէն « Տէր դի բաղում եղեն նեղիչք իմ, եւ բաղումք յարեան 'ի վերայ իմ: Բաղումք ասէին զանձնէ իմմէ թէ չիք վերկու թիւն սորա առ աստուած իւր » երգել:

Ուստադնացութեան որոշեալ օրերէն 'ի զատվանք մը ու իւր եկեղեցին արդարեւ խիստ ահարկու երեւոյթ մը կ'ունենայ... հին, մեծակառոյց եւ ահարկու շէնքեր որ լռութեան մէջ թաղուած՝ զիրենք չըրջապատող լերանց վերայ շուք կը ձգեն. ճիշդ այսպիսի տխուր օր մըն էր այն օրը՝ երբ մեր դիւցազնուն հին առանձին իւր մեղքերուն վերայ կ'ողբար վանքին մէջ, ուր վարդապետ մը կէս ձայնով վերու գրեալ սաղմոսերգութիւնը կ'ընէր ըստ իւր հաճոյից. այս պարագան արտաքոյ կարգի ներգործութիւն մը ունեցաւ կնկան վերայ՝ անանկ որ մէկէն ոտքի ելլելով ներս դիմեց եկեղեցիէն, մօտեցաւ վարդապետին, ձեռքն ուզեց համբուրելու, համբուրեց, երեսը նայեցաւ, գոյնը նետեց, դող մը եկաւ վրան, ծռնկերն սկըսան մէկզմէկու զարնել, ինկաւ դետինը մարեցաւ, ուրիշ վարդապետ մը եւ դռնապան մը ներս մտան, տեսան տեսարանը ասլէցան, երկու վարդապետ, երկուքն ալ հաւասարաբար քարացած սկըսան մէկզմէկու նայիլ. դռնապանը վաղեց ջուր բերաւ սկըսաւ սրսկել կնկան երեսին վերայ. բացաւ կինը աչուըները, զանոնք կրկին անգամ վեր վերցուց, բայց այս անգամ ետքէն եկող վարդապետին երեսը նայեցաւ. ելաւ նստաւ, սկըսաւ մտածել ու լալ... վարդապետք քիչ մը շունչ առին. կարծեցին թէ ախտաւոր է. առաջին վարդապետը մըմռալով հե-

նացաւ . երկրորդը մօտեցաւ կնկանն ու հարցուց .
« Տիկին ինչ եղար, հիւանդ ես » :

— Ա՛հ, գոչեց խեղճ կինը զգացմունքները ծածկելով . հայր սուրբ, ձեր կերպարանքը ո՞րքան փոխուեցաւ քանի մը վարկենի մէջ, ո՛հ մեղաւոր եմ ես, անօրինակ մեղաւոր մը եւ անարժան այս սուրբ յարկիս . դուրս ելլեմ, դուրս ելլեմ, մեղայ առաջի Աստուծոյ եւ մարդկանց :

« Բայց աղջիկս ինչ եղար, ինչո՞ւ շուարած ես, թէ որ մեղաւոր ես, Աստուած կ'ողորմի քեզ, Նա կը սրբէ քու մեղքերդ » ըսաւ վարդապետը, 'ի դուրս շարժելով նորա վերայ :

— Աստուած ողորմած է՝ բայց ոչ ինձ համար, պատասխանեց կինը դառնապէս արտասուելով . Նա կը հալածէ զիս . ո՛հ, քանի մը վայրկեան առաջ ձեր սրբութեան դէմքը տարբեր տեսայ ես :

Պարզամիտ վարդապետը բան չհասկընալով այս խօսքերէն եւ կարծելով թէ ախտաւոր կին մըն է, գիւղէն կին մը կանչել տալով ապսպրեց նորա որ հարկ եղածն ընէ . ու ինք մտնելով այն պահարանը ուր առաջին վարդապետը դացեր էր, պօռաց :

« Ի՞նչ է այս վարդապետ » :

— Գիտեմ ես, ըսաւ միւսը, սրաին յուղմունքը ծածկելու համար երեսն անգին դարձընելով :

« Աստուած բժշկութիւն տայ » ըսաւ անմիտն ու առաւ քայլեց :

— Աստուած հոգիդ առնու ւապուշ —, կրկնեց ետեւէն առաջին վարդապետը, որոյ երեսը գոյն չէր մնացած, բոլոր մարմինը կը դողդղար եւ ակռաւ ներք մէկզմէկու կը զարնուէին :

Գիւղէն եկող կինը բռնելով մեր դիւցաղնուհիին

ձեռքէն իւր տունը տարաւ, եւ խել մը մխիթարան
կան խօսքերով ու կատակներով հանդարտեցուց
զայն:

Օրը երեկոյ եղաւ, եւ ժամերգութիւնն սկըսաւ
վանքին եկեղեցիին մէջ, բայց միաբաններէն մին
սկսեց էր. նա տկարութիւն ունիմ ըսելով իւր սեն-
եակն առանձնացած. սաստիկ մտատանջութեան եւ
կատաղութեան մէջ էր. երբեմն նստարանի մը վե-
րայ նստելով գլուխն առջին կախած կ'արձանա-
նար. երբեմն յանկարծ ոտքի ելլելով կը շրջէր, եւ
երբեմն ալ փոքրիկ պահարանէ մը օդի սրուակ մը
հանելով կը խմէր. ժամերը իրար յաջորդեցին, ա-
րեւն իւր մարը մտաւ, եւ գիշերուան խաւարը տի-
րապետեց. եւ անհոգ վանահայրը իւր ընտրելի վար-
դապետաց հետ նստած գինի կը պարպէր «համայն
ուխտաւորաց քսակին» բարեմաղթութիւններ ընե-
լով, մինչդեռ իրմէն աւելի գինքն ատող վարդա-
պետները զանազան կատակաբանութեամբ գինքը
կը շողորթէին:

«Ընտիր վանահայր» կ'ըսէր մէկը:

«Կիպրոսի գինիի նման» ուրիշ մը:

«Սակիի չափ անոյշ եւ արծաթի չափ դեղեցիկ»
կը կրկնէր մէկ ուրիշը:

Գլուխները տաքցան, խօսակցութիւնները բարձ-
րացան, միաբաններն ալ լիկեցան, հանուեցան, գը-
լուխնին բացին եւ սկըսան երգել «Նայեաց սիրով.
ջ. . . եւ այլն»:

Շնորհակալութիւն երկնից, որ մեր վարդապետ-
ները այնպիսի հանգամանքներով զարդարած է որ
փորերնին կշտանալուն պէս ալ բանի մը օգտակար
լինելու չեն քշխատիր. մտքերնին ալ չյոգնեցնելու

համար ոգելից ըմպելեաց կը դիմեն :

Աշխարհս թող կ'ուզէ նէ չհաւատայ , ես յաւիտեան որոշած եմ հաւատալ թէ բնութեան մղումը եւ պահանջումը ամեն բանէ վեր է , եւ ցանկական մասին՝ անհնար է որ նստողական կեանք վարող , վանքի մը պատերուն մէջ շրջող , ուզած ժաման հաց ուտող , ազատաբար գինի խմող , միտք չյոգնեցնող , ծոյլ , գեր , արիւնալից մարդ մը անսարքեր մնայ եւ իւր այս կիրքին յաղթել կարենայ . ասոր հակառակը պնդելը հայհոյութիւն է . ամբարըշտական հայհոյութիւն :

Գ Լ Ո Ւ Խ Գ .

Գ Ի Շ Ե Ր Ա Շ Ր Զ Ի Կ

Ճիշդ կէս գիշեր էր , երբ վանքը լռութեան եւ մթութեան մէջ թաղուած երկիւղատու կերպարանք մը կը կրէր . այս գիշեր բնութիւնը կարծես խոր մտածութեան մէջ ընկղմած՝ շարժիլ անգամ չէր ուզեր . սեաւ ամպեր սկըսած էին ամբողջ մթնոլորտը ծածկելով լուսնոյ եւ աստեղաց լոյսէն զրկել աշխարհս . օդը սաստիկ տաք եւ նեղիչ էր . հով ամենեւին չէր անցներ . . . անձրեւն սկսաւ տեղալ , փայլակ ու կայծակ ամեն վայրկեան մէկզմէկ կը յաջորդէին , եւ որոտմունքը կը գողացնէր ամբողջ երկիրս :

Բնութեան այս երկիւղալից կացութեան միջոցին , վանքին դռնապանին սենեակին մէջ պլպլացող կանթեղի մը քողեւ վարդապետ մը կանգնած կը

Արամ
Գրախոս

Գրախոս

Այսպիսով

ինդրերը դռնապանէն որ դուռը բանայ . խոհ դռնապաններ թէեւ պարտաւոր էր հնազանդիւ վարդապետին, սակայն մէկ կողմանէ բնութեան վիճակը նկատելով, եւ միւս կողմանէ վարդապետին այլայլութիւնը նշմարելով, կը զարմանար եւ չէր գիտեր ինչ ընելիքը . որուն ծանրաշարժութիւնը այնքան անտանելի եկաւ վարդապետին՝ որ վերջապէս պօռաց . « Ծո՛ կրխոյ ետ ինչ ես, քեզ կ'ըսեմ, սա դուռը բաց »:

— Բանամ . հայր սուրբ, ըսաւ դռնապանը վարդապետին սպառնալից հրամանէն երկնչելով:

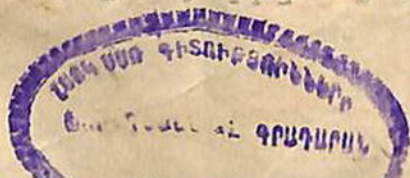
« Մարդու բան չպիտի ըսես » կրկնեց վարդապետը, երբ դուռը բացուելով ինք դուրս ելաւ:

— Սատանայ է ինչ է այս վարդապետը Աստուած իմ, ըսաւ դռնապանը վարդապետը հեռանալէն վերջը, ո՞վ գիտէ որ սատանան փորը մտած է:

Եւ իրօք ալ սատանան վարդապետին փորը մտած էր, կամ որ նոյնն է՝ վարդապետը սատանային փորը մտած էր . աչքին բան չէր երեւնար, ոչ անձրեւ, ոչ որոտմունք, ոչ փայլակ եւ ոչ ալ կայծակ . այլ լիովին աննկատ բնութեան այն ահաբեկ կացութեան, ինք գլուխն առջին կախած մէկ փոքրիկ տան մը ճամբան բռնած էր, որ առանձին կը կենար պարտէզի մը մէջ, եւ որն որ հազիւ տեսնելի էր քանի մը ծառերու ճիւղերուն մէջ՝ որ զանի շրջապատած էին:

Անձրեւը յորդառատ կը տեղար, երբ մեր վարդապետը մինչեւ ոսկորը թաց, հասնելով յիշեալ տնակին առջին կնկան անուն մը տուաւ, եւ իսկոյն դուռը բացուելով վարդապետը ներս մտաւ:

Միջանառակ երեւունիւկից տարեկան թուի կին

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0596194

QETIA

624
809